

Förslag

Riktlinjer för förskrivning av hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning 2023

(till Regionstyrelsen Region Norrbotten och motsvarande hos länets kommuner)

[Riktlinjer för förskrivning av hjälpmedel](#) är gemensamma för Region Norrbotten och Norrbottens kommuner.

[Riktlinjerna](#) grundas på den för länets kommuner och Region Norrbotten gemensamma [hjälpmedelspolicyn](#). Riktlinjerna revideras årligen.

- Upphandling av hjälpmedelsprodukter grundas på dessa riktlinjer för förskrivning som är beslutade av politiken.
- Tydliga riktlinjer för förskrivare är viktiga i den individuella behovsbedömningen, för att förskrivare ska kunna ta ställning till om ett hjälpmedel kan förskrivas eller inte.
- Vid utskrivning från sjukhus ingår samverkan mellan regionens förskrivare och kommunernas förskrivare. [Rutin](#) för detta är framtagen.

Gränsdragning länets kommuner – Region Norrbotten

Vårdgivarnas ansvar för förskrivning av hjälpmedel för personer 18 år och äldre är beskrivet i [Gränsdragning enligt avtal 2013](#).

Region Norrbottens ansvar

Hälso- och sjukvården i Region Norrbotten har ansvaret för hjälpmedel som förskrivas från specialistenheter (t.ex. andning, hörsel, ortopedteknik, syn), hjälpmedel till barn och ungdomar under 18 år samt förskrivning från sjukhusens vårdenheter som inte är primärvårdens ansvar t.ex. psykiatri och logopedi, övriga hjälpmedel där läkare är förskrivare och hjälpmedel till asylsökande.

Årlig översyn

Översyn av riktlinjerna för förskrivning av hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning görs årligen med den gemensamma värdegrunden och hjälpmedelspolicyn som underlag för eventuella förslag till förändringar.

Förslagen till förändringar av de riktlinjer som är gemensamma för vårdgivarna i Norrbotten tas fram av representanter från Norrbottens kommuner och Region Norrbotten i samråd med Läns hjälpmedelsgruppen. Förslag till förändringar av riktlinjer som riktar sig till enbart regionens förskrivare ingår i hjälpmedelskonsulentverksamhetens uppdrag.

Enligt strategin för patient och brukarmedverkan i Norrbottens län sker samverkan med intresseorganisationer för personer med funktionsnedsättningar och pensionärsorganisationerna i arbetet med förslag till riktlinjeförändringar. Medverkan har skett vid tre möten under året. De synpunkter som organisationerna lämnar gällande riktlinjerna ska tydligt framgå i den fortsatta beredningen.

Intresseorganisationer för personer med funktionsnedsättningar och pensionärsorganisationernas synpunkter:

Intresseorganisationer för personer med funktionsnedsättningar och pensionärsorganisationerna har vid årets tre möten informerats om förslagen. De har inget att invända mot förslagen.

Översikt förslag 2023

Förslag inför 2023 innehåller förtydliganden och förändringar av riktlinjer. Motivering till förtydliganden och förändrade riktlinjer, se respektive ISO-kod.

Förtydliganden är viktiga för att förskrivaren ska kunna göra en individuell behovsbedömning i samverkan med patienten. Tydliga riktlinjer är också viktigt så att ändamålsenliga produkter upphandlas.

Ändringar/Förtydligande per ISO-kod

ISO-kod	Norrbottens kommuner	Region Norrbotten	Ändring	Förtydligande Ingen ändring
06 03 09 Dynamiska textila ortoser		X	X	
09 06 21 Häl-tå eller fotskydd		X		X
09 09 03 Hjälpmedel för att ta på och av strumpor och strumpbyxor	X	X		X
09 12 09 Toalettsitsar	X	X	X	
12 03 06 Armbågs-kryckor		X	X	
12 18 06 Tre-fyrhjuliga cyklar		X		X
12 23 03 Eldrivna rullstolar med manuell direktstyrning	X	X		X
12 23 06 Eldrivna rullstolar med elektronisk styrning	X	X		X
12 23 12 Eldrivna vårdarmanövrerade rullstolar	X	X		X
18 09 39 Modulära sittsystem	X	X		X
18 10 06 Sittdynor och underlägg	X	X		X
18 12 10 Sängar och lösa sängbottnar, elektriskt reglerbara	X	X		X
22 06 12 I-örat-hörapparater		X		X

22 18 03 Utrustning för att spela in och återge ljud	X	X		X
22 18 24 Radiosändningssystem		X	X	
22 27 12 Ur och klockor	X	X		X
22 30 21 Läsmaskiner		X		X
Generella riktlinjer/Korttidsboende barn		X		X

~~Genomstruken text~~ = Förslaget är att stryka den texten

Understruken text = Förslag till ny text

06 03 09 Dynamiska textila ortoser

Ortoser som omfattar hela eller delar av bröstkorgen och bålens land- och bäckenområde.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

Ja

Förskrivningsrätt

Ortopedingenjör

Kriterier för förskrivning

Förskrivningsrätten avser dynamiska textila ortoser, helkroppsstöd, individuellt utformade, till barn/ungdomar t.o.m. 17 år. Kan förskrivas i syfte att förbättra kroppsmedvetenhet, förstärka proprioceptionen samt förbättra motorik och postural stabilitet. Förskrivs efter teambedömning med ortopedingenjör, fysioterapeut inom barnhabilitering samt barnläkare.

Motivering: Riktlinjer har saknats för detta produktområde. Ortopedingenjörer har förskrivit dynamiska textila ortoser och behov finns av fortsatt förskrivning.

09 06 21 Häl-, tå eller fotskydd

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser hälskydd.

Ordinärt boende: Distriktssköterska, sjuksköterska och arbetsterapeut inom barnhabilitering

Särskilt boende: Sjuksköterska

Kriterier för förskrivning

Hälskydd kan förskrivas vid behov av att avlasta punktryck på häl och/eller då uppenbar risk för trycksår föreligger.

Gränsdragning kommun - landsting avtal 2013: Hembesök krävs.

Motivering: Då arbetsterapeut inom barnhabiliteringen är förskrivare av trycksårsmadrasser är det i linje att de även ska kunna förskriva hälskydd för tryckavlastning av hälar och fötter i liggande. Även sjuksköterska som träffar barnet ska kunna förskriva detta enkla hjälpmedel vid behov.

09 09 03 Hjälpmedel för att ta på och av strumpor och strumpbyxor

Hjälpmedel som underlättar för en person att sätta på sig strumpor, sockor och strumpbyxor.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut, Sjukgymnast/Fysioterapeut samt annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal som är förskrivare av kompressionsstrumpa.

~~Strumppådragare för kompressionsstrumpor: Förskrivare av kompressionsstrumpa~~

Kriterier för förskrivning

Inom sluten vård: Strumppådragare för vanlig strumpa kan förskrivas till patient i samband med akut insats som operation med restriktioner, om hjälpmedlet är en förutsättning för att självständigt kunna ta på sig strumpor.

Ordinärt boende: Strumppådragare för kompressionsstrumpor klass II och III kan förskrivas till person med funktionsnedsättning som inte klarar att ta på sig kompressionsstrumpor som förskrivits som personligt hjälpmedel.

Särskilt boende: Strumppådragare för alla typer av fotbeklädnad kan förskrivas.

Gränsdragning kommun - landsting avtal 2013: Hälsocentral i första hand.

Eget ansvar

Ordinärt boende: Vid planerad operation/åtgärd samt övriga behov än ovan beskrivna, är strumppådragare för vanlig strumpa eget ansvar.

Motivering: Förtydligande av förskrivningsrätt

09 12 09 Toalettsitsar

Tillbehör till toalettstolen eller toalettthinken avsedda att sitta på och som kan ge stabilitet och komfort.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Ordinärt boende: Förskrivningsrätten avser toalettinsatser för barn-
Arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut inom barnhabilitering-
Arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut.

Särskilt boende:

Arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut vid svår smärtförnimmelse

Kriterier för förskrivning

Toalettsits kan förskrivas till barn med ~~stor~~ måttlig svårighet* att d
4153 bibehålla sittande ställning*, då sitsar på öppna marknaden inte täcker barnets behov av stöd vid sittande på toalett.

Toalettsits kan förskrivas till vuxen med svår b280 smärtförnimmelse* d.v.s. smärta i en eller flera kroppsdelar vid långvariga eller akuta smärttillstånd.

Eget ansvar

Ordinärt boende:

Enkla toalettsitsar som t.ex. är mjuka eller i mindre storlek till vuxna personer är eget ansvar.

Enkla toalettsitsar till barn avsedda att förminska hålet på befintlig toalettsits är eget ansvar.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök krävs

Motivering: Enligt förskrivningsmönster har toalettsits förskrivits till vuxna som har en smärtproblematik. Detta blir därför en ändring som redan praktiserats.

12 03 06 Armbågs kryckor

Egenavgift

Landstinget: För komplett stödkäpp eller kryckkäpp (inkl. isdubb och doppsko) uttas en egenavgift på 100 kr/st. ~~Egenavgiften gäller för alla patientgrupper.~~ Egenavgiften gäller inte barn/ungdomar till och med 17 år.

Permanent behov - Personer med kronisk sjukdom och permanent behov av stödkäpp betalar en egenavgift vid första förskrivningstillfället. Om behov av ny käpp uppstår på grund av slitage förskrivs ny käpp utan egenavgift, detta gäller även tillbehör.

Tillfälligt behov - Vid behov av stödkäpp för tillfälligt behov uttas ~~alltid~~ en egenavgift på 100 kr/st för komplett stödkäpp (inkl. isdubb och doppsko). Vid behov av kompletterande tillbehör till käpp uttas en egenavgift för doppsko 15 kr/st och isdubb 60 kr/st. Egenavgiften gäller inte barn/ungdomar t.o.m. 17 år.

Kommunerna: Se respektive kommuns regelverk för avgifter.

Förskrivningsrätt

Läkare och sjukgymnast/fysioterapeut för armbågs kryckor

Synpedagog för vit stödkäpp till patient med nedsatt b210 synfunktion*.

Kriterier för förskrivning

Armbågs kryckor kan förskrivas när en person är i behov av stöd för d450 att gå*.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hälsocentral i första hand

Motivering: Barn och ungdomar ska inte ha någon egenavgift på hjälpmedel.

12 18 06 Tre- och fyrehjuliga cyklar med fotpedaler

Fotpedaldrivna cyklar för en person, med tre eller fler hjul

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser cyklar till barn/ungdomar t.o.m. 17 år.

Förskrivningsrätten avser cyklar i Region Norrbottens sortiment.

Arbetsterapeut och Sjukgymnast/Fysioterapeut inom barnhabilitering.

Kriterier för förskrivning

Endast en cykel kan förskrivas.

Vid förskrivning av cykel ska enklaste alternativet provas först.

~~Bedömning om stödhjul till egen cykel är ett alternativ ska alltid göras innan trehjulig cykel provas.~~

~~Har fungerande tilläggsutrustning förskrivits till egen inköpt cykel kan inte trehjulig cykel förskrivas.~~

Cykel kan förskrivas för lek och/eller träning samt för att förflytta sig.

Barnet/ungdomen ska kunna d4153 bibehålla sittande ställning* på en sadel med eller utan bålstöd och d435 flytta föremål med hjälp av benen* d.v.s. trampa på cykelpedaler.

Barnet/ungdomen ska vara motiverat att leka/träna och förflytta sig med cykel. Vid förskrivning med målsättning lek/träning ska möjlighet till kontinuerlig användning finnas. Vid förskrivning med målsättning förflyttning ska behovet vara frekvent och regelbundet och ge hjälp till självständig förflyttning.

Byte av cykel kan ske om funktionsnedsättningen kräver det och görs då efter ny bedömning.

Målsman ansvarar för att barn/ungdom cyklar i lämplig miljö.

Cykel kan inte förskrivas säsongvis.

Eget ansvar

Förvaring av cykel samt cykellås är eget ansvar.

Motivering: Stöd hjul och annan tilläggsutrustning kan inte längre förskrivas som hjälpmedel till egen cykel utan är eget ansvar därför tas texten bort.

12 23 03 Eldrivna rullstolar med manuell direktstyrning

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

Ja, vid ny förskrivning.

Nej, vid byte. Vid byte av elrullstol ska kontakt tas med hjälpmedelskonsulent.

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut i samråd med läkare.

Kriterier för förskrivning

Eldriven rullstol kan förskrivas vid stor* eller total* nedsatt d450 förmåga att gå* och behov finns av d465 att förflytta sig med hjälp av utrustning* för d460 att röra sig omkring på olika platser* när andra förflyttningssätt enligt nedanstående kriterier inte är tillräckliga för förflyttning i den dagliga livsföringen.

Kriterier:

- hjälpmedlet ska kompensera nedsatt gångförmåga vid bestående och betydande förflyttningssvårigheter i närmiljön, med utgångspunkt från bostaden. Om personen har gångförmåga skall gångbedömning göras.
- nedsatt gångförmåga innebär maximal gångförmåga på 200 meter utomhus samt att hänsyn tas till gånghastighet, belastning och nivå av ansträngning
- behovet av förflyttning ska inte kunna tillgodoses av andra enklare förflyttningshjälpmedel såsom manuell rullstol, rollator, käppar o dyl. Dessa alternativ ska vara provade/övervägda i första hand. Andra förflyttningssätt i den dagliga livsföringen, t.ex. cykel, buss, bil eller färdtjänst ska tas i beaktande vid förskrivning av elrullstol för utomhusanvändning ska andra förflyttningssätt i den dagliga livsföringen, t.ex. cykel, buss, bil eller färdtjänst tas i beaktande
- ~~elrullstol för inomhusanvändning kan förskrivas när andra förflyttningshjälpmedel inte tillgodoser behovet~~

- behovet att förflytta sig med elrullstol ska vara frekvent (flera gånger i veckan) och regelbundet . Behovet ska vara regelbundet (minst 3 gånger per vecka) året runt och hjälpmedlet ska användas då väglaget tillåter.
- hjälpmedlet skall möjliggöra självständig förflyttning i närmiljön utomhus med konkreta mål. Den eldrivna rullstolen ska på ett påtagligt sätt öka personens möjlighet till självständighet i det dagliga livets aktiviteter, till exempel hämta posten och göra inköp.
- läkare ska bedöma om medicinska hinder föreligger för att framföra elrullstol på ett säkert sätt t.ex. syn, kognition, psykisk hälsa, missbruk.
Patienten ska själv kunna framföra elrullstolen utan fara för sig själv eller annan.
- förvaringsutrymme för elrullstolen ska vara lättillgängligt, låsbart och skyddat för stöld eller förstörelse. Utrymmet ska ha eluttag, vara torrt samt ha sådan temperatur att det aldrig blir minusgrader. Förvaring ska vara ordnad innan utredning påbörjas.
- den enklaste modellen av elrullstol som tillgodoser förflytningsbehovet och sittkomfort förskrivs i första hand

Byte av elrullstol kan ske då elrullstolen blivit utsliten, brukaren vuxit ur den eller då behoven förändrats.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök krävs.

Eget ansvar

Eldriven rullstol som enbart ska användas för rekreation eller i fritidsaktiviteter, till idrottsutövning är eget ansvar.

Övrigt

Hjälpmedel på arbetsplatsen regleras av annat regelverk.

Motivering: Förtydligande med avsikt att skärpa upp kriterier inför förskrivning.

12 23 06 Eldrivna rullstolar med elektronisk styrning

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

Ja, vid ny förskrivning.

Nej, vid byte. Vid byte av elrullstol ska kontakt tas med hjälpmedelskonsulent.

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut i samråd med läkare.

Kriterier för förskrivning

Eldriven rullstol kan förskrivas vid stor* eller total* nedsatt d450 förmåga att gå* och behov finns av d465 att förflytta sig med hjälp av utrustning* för d460 att röra sig omkring på olika platser* när andra förflyttningssätt enligt nedanstående kriterier inte är tillräckliga för förflyttning i den dagliga livsföringen.

Kriterier:

- hjälpmedlet ska kompensera nedsatt gångförmåga vid bestående och betydande förflyttningssvårigheter i närmiljön, med utgångspunkt från bostaden. Om personen har gångförmåga skall gångbedömning göras.
- nedsatt gångförmåga innebär maximal gångförmåga på 200 meter utomhus samt att hänsyn tas till gånghastighet, belastning och nivå av ansträngning
- behovet av förflyttning ska inte kunna tillgodoses av andra enklare förflyttningshjälpmedel såsom manuell rullstol, rollator, käppar o dyl. Dessa alternativ ska vara provade/övervägda i första hand. Andra förflyttningssätt i den dagliga livsföringen, t.ex. cykel, buss, bil eller färdtjänst ska tas i beaktande vid förskrivning av elrullstol för utomhusanvändning ska andra förflyttningssätt i den dagliga livsföringen, t.ex. cykel, buss, bil eller färdtjänst tas i beaktande
- behovet att förflytta sig med elrullstol ska vara frekvent (flera gånger i veckan) och regelbundet. Behovet ska vara regelbundet (minst 3 gånger per vecka) året runt och hjälpmedlet ska användas då väglaget tillåter.
- hjälpmedlet skall möjliggöra självständig förflyttning i närmiljön utomhus med konkreta mål. Den eldrivna rullstolen ska på ett påtagligt sätt öka personens möjlighet till självständighet i det dagliga livets aktiviteter, till exempel hämta posten och göra inköp.

- läkare ska bedöma om medicinska hinder föreligger för att framföra elrullstol på ett säkert sätt t.ex. syn, kognition, psykisk hälsa, missbruk. Patienten ska själv kunna framföra elrullstolen utan fara för sig själv eller annan.
- förvaringsutrymme för elrullstolen ska vara lättillgängligt, låsbart och skyddat för stöld eller förstörelse. Utrymmet ska ha eluttag, vara torrt samt ha sådan temperatur att det aldrig blir minusgrader. Förvaring ska vara ordnad innan utredning påbörjas.
- elrullstol för inomhusanvändning kan förskrivas när andra förflyttningshjälpmedel inte tillgodoser behovet
- den enklaste modellen av elrullstol som tillgodoser förflyttningsbehovet och sittkomfort förskrivas i första hand

Elrullstol med uppresningsfunktion

För elrullstol med uppresningsfunktion ska målsättningen vara att underlätta i dagliga livets aktiviteter. Rullstolen ska ge patienten ökad självständighet. Behovet av d4104 att stå* ska vara regelbundet, flera gånger per dag. Elrullstol med uppresningsfunktion kan inte förskrivas för enbart ståträning.

Byte av elrullstol kan ske då elrullstolen blivit utsliten, brukaren vuxit ur den eller då behoven förändrats.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök krävs.

Eget ansvar

Eldriven rullstol som enbart ska användas för rekreation eller i fritidsaktiviteter, till idrottsutövning är eget ansvar.

Övrigt

Hjälpmedel på arbetsplatsen regleras av annat regelverk.

Motivering: Förtydligande med avsikt att skärpa upp kriterier inför förskrivning.

12 23 12 Eldrivna vårdarmanövrerade rullstolar

Egenavgift

Ingen egenavgift

Särskild förskrivning

Ja, vid ny förskrivning.

Nej, vid byte. Vid byte av elrullstol ska kontakt tas med hjälpmedelskonsulent.

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut

Kriterier för förskrivning

Eldriven vårdarmanövrerad rullstol kan förskrivas vid stor* eller total* nedsatt d450 förmåga att gå* och behov finns av d465 att förflytta sig med hjälp av utrustning* för d460 att röra sig omkring på olika platser* när andra förflyttningssätt enligt nedanstående kriterier inte är tillräckliga för förflyttning i den dagliga livsföringen.

Kriterier:

- behovet att förflytta sig med eldriven vårdarmanövrerad rullstol tillsammans med närstående/personal ska vara för att upprätthålla dagliga aktiviteter.
- när manuellt tvåhjulsdreven eller vårdarmanövrerad rullstol inte kan användas utomhus. Dessa alternativ ska vara provade/övervägda i första hand.
- när enklare förflyttningshjälpmedel inte fungerar och när patienten inte självständigt kan framföra elrullstol på ett säkert sätt.
Behovet att förflytta sig med elrullstol ska vara frekvent (flera gånger i veckan) och regelbundet. Behovet ska vara regelbundet (minst 3 gånger per vecka) året runt och hjälpmedlet ska användas då väglaget tillåter.
- eldriven vårdarmanövrerad rullstol kan inte förskrivas för vardagliga aktiviteter som sker någon eller några gånger/vecka. Undantag är om sammanboende inte kan lämna patienten ensam för att utträtta vardagliga aktiviteter eller när inte närstående/personal kan skjutsa patienten i en manuell rullstol på grund av patientens vikt eller när funktionshinder finns hos närstående/~~personal~~.
- förvaringsutrymme för elrullstolen ska vara lättillgängligt, låsbart och skyddat för stöld eller förstörelse. Utrymmet ska ha eluttag, vara torrt samt ha sådan temperatur att det aldrig blir minusgrader. Förvaring ska vara ordnad innan utredning påbörjas.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hembesök krävs.

Motivering: Förtydligande med avsikt att skärpa upp kriterier inför förskrivning.

18 09 39 Modulära sittsystem

Sittsystem där en stolram kan förSES med olika sittmoduler som därefter kan ställas in så att man uppnår en specifik sittställning. Här ingår t ex stolar som sätts samman av olika delar.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut och Sjukgymnast/Fysioterapeut.

Formgjuten sits: Sitteamets hjälpmedelskonsulenter (leg. arbetsterapeut och leg. fysioterapeut)

Kriterier för förskrivning

Modulärt sittsystem kan förskrivas till patient med svår funktionsnedsättning* med sittproblematik och behov av ett individanpassat sittande.

Modulärt sittsystem kan förskrivas för att d4153 bibehålla sittande ställning* och för att klara av aktiviteter som d550 att äta* och d155 att förvärva färdigheter* t.ex. skriva, leka vid bord.

Sittsystemet kan också förskrivas i syfte att öka förutsättningarna för träning av motoriska funktioner som axel- och bålstabilitet samt huvudkontroll i samband med ovanstående aktiviteter.

Elektriskt höj-och sänkbart sittsystem kan förskrivas när manuellt lyftreglage inte är tillräckligt för behovet av höjjustering.

Formgjuten sits

Innan förskrivning av formgjuten sits ska en bedömning vara gjord av Region Norrbottens Sitteam.

- formgjuten sits kan förskrivas till patient med svår funktionsnedsättning* med sittproblematik och behov av ett individanpassat sittande.
- förskrivning av formgjuten sits kan göras när andra hjälpmedel inte kan tillgodose behovet av sittande i rullstol, arbetsstol eller hygienstol.
- översyn av behovet i kombination med förskrivna hjälpmedel ska göras.
- formgjuten sits kan förskrivas för d4153 att bibehålla sittande ställning* i olika aktiviteter t.ex. förflyttning och hygien.
- då formgjuten sits är flyttbar mellan olika underreden är dubbelförskrivning inte möjlig. Sits med annat användningsområde än ordinarie sits kan förskrivas.

Gränsdragning kommun- landsting avtal 2013: Hembesök krävs

Eget ansvar

Enklare hjälpmedel t.ex. stol, pall eller kontorsstol/arbetsstol i standardutförande är eget ansvar.

Motivering: Ett förtydligande av den praxis som redan tillämpas.

18 10 06 Sittdynor och underlägg

Dynor och andra hjälpmedel som placeras på en sits för att korrigera och bibehålla en stadig sittställning.

Förskrivningsrätt och kriterier för sittdynor och underlägg för att skydda hud och vävnad 04 33 03 ingår i nedanstående text

Hjälpmedel för kroppspositionering under behandling (positioneringskuddar) se 04 48 27

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Ordinärt boende: Arbetsterapeut

Särskilt boende: Arbetsterapeut, Sjukgymnast/Fysioterapeut.

För sjukgymnast/fysioterapeut avser förskrivningsrätten förhöjningsdynor, kildynor.

Kriterier för förskrivning

Sittdynor förskrivs till rullstol och den enklaste dynan förskrivs i första hand. Vid anpassning av sittande i rullstol kan i undantagsfall kildyna förskrivas.

Antidecubitusdynor till rullstol förskrivs vid trycksårstendens eller som behandlingsåtgärd vid trycksår.

~~Vid behov av antidecubitusdyna till stol ska kontakt tas med hjälpmedelskonsulent för rådgivning.~~

Icke rullstolsburen person med sår/risk för trycksår kan få antidecubitusdyna förskriven som förebyggande eller behandlande åtgärd på vanlig stol eller annan sittmöbel.

Gränsdragning kommun- landsting avtal 2013: Hembesök rekommenderas

Eget ansvar

Ordinärt boende:

Förhöjningsdynor, kildynor som läggs på vanliga stolar är eget ansvar.

Motivering: Vården måste på alla sätt motverka att trycksår uppkommer. För patienter som inte är rullstolsburna men har sår/risk att utveckla trycksår är detta en enkel och billig åtgärd i preventivt syfte. Detta har redan praktiserats det är endast ett förtydligande.

18 12 10 Sängar och lösa sängbottnar, elektriskt reglerbara

Sängar med möjlighet att reglera en eller flera sektioner av sängbotten i höjd eller vinkel. Inställningen, som regleras elektriskt, kan göras av den som ligger i sängen eller av en vårdare

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Ordinärt boende: Arbetsterapeut, Sjukgymnast/Fysioterapeut

Särskilt boende: Se lokala riktlinjer.

Här ingår även alla tillbehör till elektriskt reglerbar säng.

Kriterier för förskrivning

Patientens befintliga säng skall i första hand anpassas med enklare lösningar.

Säng kan förskrivas till person med funktionsnedsättning för d410 att ändra grundläggande kroppsställning* eller för d415 att bibehålla en kroppsställning* och/ eller underlätta personlig vård.

Patienten ska själv kunna reglera sängen och därigenom bli mer oberoende av hjälp.

Säng kan också förskrivas till person i eget boende när vården sköts av närstående/personal. Hjälpbehovet skall vara omfattande och omvårdnaden utföras huvudsakligen i sängen.

Sänggrind kan förskrivas för att förhindra fall ur säng och/eller för att underlätta d410 att ändra grundläggande kroppsställning*.

Madrass till sängar i ovanliga storlekar, t ex till barn eller tunga brukare kan förskrivas då dessa inte finns tillgängliga att köpa i öppna handeln.

Gränsdragning kommun- landsting avtal 2013: Hembesök krävs

Eget ansvar

Ordinärt boende: Standard madrass är personens eget ansvar.

Motivering: Då madrasser i till sängar i udda storlekar inte går att få tag på i öppna handeln behöver dessa madrasser kunna förskrivas. Då Hjälpmedelsverksamheten inte får sälja till privatpersoner går det heller inte att lösa den vägen.

22 06 12 I-örat-hörapparater

Hjälpmedel som bärs i örat och förstärker ljud. Här ingår t.ex. kanal-hörapparater.

Egenavgift

Hörapparat är belagd med en egenavgift på 500 kr/st. från och med 1 januari 2004. Ljudstimulerare (tinnitusmaskerare) är belagd med en egenavgift på 500 kr/st. från och med 1 januari 2011. Barn och ungdomar under 20 år är befriade från egenavgift. Se Avgiftshandboken.

Egenavgift tas ut vid:

- nyförskrivning och,
- vid byte av hörapparat

Förskrivningsrätt

Audionom

Kriterier för förskrivning

Hörapparat kan förskrivas till patient i behov av stöd för b230 hörsel-funktioner*.

En (1) hörapparat per öra kan förskrivas.

Ytterligare en hörapparat kan förskrivas till patient om särskilda behov föreligger.

Vid särskilda behov kan fjärrkontroll förskrivas.

I förskrivningen av hörapparat till barn/ungdom under 20 år ingår batterier.

Eget ansvar

För vuxna personer är batterier eget ansvar.

Applikationer till mobiltelefon och surfplatta är eget ansvar.

Motivering: Förtydligande av text

22 06 15 Bakom-örat-hörapparater

Hjälpmedel som bärs bakom örat och förstärker ljud.

Egenavgift

Hörapparat är belagd med en egenavgift på 500 kr/st. från och med 1 januari 2004. Ljudstimulerare (tinnitusmaskerare) är belagd med en egenavgift på 500 kr/st. från och med 1 januari 2011. Barn och ungdomar under 20 år är befriade från egenavgift. Se Avgiftshandboken.

Egenavgift tas ut vid:

- nyföreskrivning och,
- vid byte av hörapparat

Föreskrivningsrätt

Audionom

Kriterier för föreskrivning

Hörapparat kan föreskrivas till patient i behov av stöd för b230 hörsel-funktioner*.

En (1) hörapparat per öra kan föreskrivas.

Ytterligare en hörapparat kan föreskrivas till patient om särskilda behov föreligger.

Vid särskilda behov kan fjärrkontroll föreskrivas.

I föreskrivningen av hörapparat till barn/ungdom under 20 år ingår batterier.

Eget ansvar

För vuxna personer är batterier eget ansvar i de fall där inte uppladdningsbara hörapparater används.

Applikationer till mobiltelefon och surfplatta är eget ansvar.

Motivering: Förtydligande i text.

22 18 03 Utrustning för att spela in och återge ljud

Egenavgift

Region Norrbotten: Daisy-spelare föreskrivs som hjälpmedel med en egenavgift på 500 kr från och med 1 januari 2005. Daisy spelare som även kan användas som fickminne föreskrivs med egenavgift. Barn och ungdomar under 20 år ska inte betala någon egenavgift.

Norrbottens kommuner: Se respektive kommuns regelverk för avgifter.

Särskild förskrivning

Ja, för Daisy-spelare med och utan fickminne

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser Daisy-spelare och fickminne.

Endast synpedagog för patienter med nedsatt b210 synfunktion* och nedsatt b1561 visuell perception*.

Arbetsterapeut, Logoped för andra funktionsnedsättningar.

Kriterier för förskrivning

Daisyspelare:

Daisy-spelare kan endast förskrivas när alternativ lösning till Daisy-spelare inte kan användas.

Patienten ska kunna hantera hjälpmedlet självständigt.

Behovet att använda daisy-spelare i den dagliga livsföringen ska vara frekvent (flera gånger i veckan) och regelbundet.

Fickminne: Digitalt fickminne kan förskrivas för att självständigt kunna göra anteckningar och ta del av egna anteckningar då man inte kan använda svartskrift. Patienten ska självständigt kunna hantera fickminnet.

För barn/ungdom upp till och med 17 år kan fickminne förskrivas i samband med orientering och förflyttningsträning samt för att skapa ljudalbum

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hälsocentral i första hand

Eget ansvar

Daisy-programvara/Daisy-applikation eller motsvarande för användning i dator/surfplatta/mobiltelefon är eget ansvar

Motivering: För att förskrivas en Daisy-spelare ska behovet av att läsa tex böcker och tidningar inte kunna tillgodoses genom att nyttja CD/MP3/DVD, mobiltelefon, surfplatta eller dator. Daisy-spelare ska inte förskrivas för aktivitet som sker någon gång/månad.

22 18 24 Radiosändningssystem

System för att ta emot eller sända ljud via högfrekventa radiovågor.

Här ingår t.ex. system, sändare och mottagare för lokal envägskommunikation.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Förskrivningsrätten avser fjärrmikrofon, telefontillbehör och tv/audiosändare till hörapparater.

Audionom, Hörselpedagog

För Hörselpedagog på Pedagogiska hörselvården avses förskrivning i skolmiljö.

Särskild förskrivning

Ja, för nyförskrivning och byte

Kriterier för förskrivning

Transmission via radio kan förskrivas till person med svår* nedsättning av b230 hörselfunktioner* inom följande kategorier:

- nyupptäckt svår* nedsättning av b230 hörselfunktioner* hos små barn (0-2 år).
- personer där Cochlea Implantat (CI) inte kan bli aktuellt. Utredning är gjord men personen kan inte bli opererad.
- personer med ytterligare svår funktionsnedsättning t ex blindhet.
- person med ytterligare svår funktionsnedsättning* där det p.g.a. 2022-10-11 Elever på högstadiet (grundskola) och i gymnasieskola.

Förskrivning kan ske när audionom gjort en optimal hörapparat Anpassning, men patienten ändå inte har en bra hörselsituation.

Motivering: Ändring, särskild förskrivning tas bort då produkterna idag är billigare och finns på avtal.

22 27 12 Ur och klockor

Hjälpmedel som mäter, visar och talar om vad klockan är. Här ingår t.ex. bärbara och stationära hjälpmedel med eller utan alarmfunktion.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Arbetsterapeut för patient med nedsättning av bl.a. b164 högre kognitiva funktioner*

Synpedagog för patient med nedsättning av b210 synfunktioner* * och b1561 visuell perception*.

Kriterier för förskrivning

Fickur/timer/tidshjälpmedel för dygnsuppfattning kan förskrivas till patient med kognitiv nedsättning som inte klarar tidsbegreppet med vanlig klocka.

Armbandsur kan förskrivas till patient med kognitiv nedsättning som behöver ordbilder för att passa tider i det dagliga livet.

Punktur och bordsur/fickur med tal kan förskrivas till person med nedsättning av b210 synfunktioner* och b1561 visuell perception* som tex inte klarar att avläsa tiden på vanlig klocka med förstoringsglas eller avläsa klockan i sin mobiltelefon.

Gränsdragning kommun-landsting avtal 2013: Hälsocentral i första hand

Eget ansvar

Produkter på öppna marknaden som normalt används är eget ansvar.

Motivering:

Det är idag lika vanligt att ha klockan i mobilen som armbandsur. Förtydligande i text.

22 30 21 Läsmaskiner

Hjälpmedel som läser och överför skriven text till ett alternativt kommunikationssystem som kan vara visuellt läsbart, hörbart eller taktilt.

Egenavgift

Ingen egenavgift

Förskrivningsrätt

Synpedagog

Förskrivningsrätten avser system som läser och överför tryckt text till tal.

Kriterier för förskrivning

Läsmaskin kan förskrivas till patient med svår funktionsnedsättning av b210 synfunktioner * som har stor svårighet att d166 att läsa* med hjälp av förstoringshjälpmedel.

Läsmaskinen ska kunna hanteras självständigt. Behovet att använda läsmaskin i den dagliga livsföringen ska vara frekvent (flera gånger i veckan) och regelbundet.

Motivering: Läsmaskin förskrivas till patient med svår funktionsnedsättning för att patienten självständigt ska kunna ta del av tex post. Läsmaskin ska inte förskrivas för aktivitet som sker någon gång/månad. Behovet ska inte kunna tillgodoses av andra hjälpmedel såsom läs-tv och förstoringsglas. Förtydligande i text.

Generella riktlinjer

Korttidshem för barn

Vid vistelse i korttidshem ska i första hand de hjälpmedel som förskrivits för att nyttjas i ordinarie boende användas. I de fall hjälpmedlen inte går att transportera mellan ordinarie boende och korttidshemmet kan dubbelförskrivning göras. En bedömning ska göras med hänsyn till frekvens, hur lång tid barnet vistas på korttidshemmet och till barnets behov. Bedömning ska göras om problemet kan lösas med ett enklare hjälpmedel eller utföras på annat sätt.

Korttidshem ska ha en grundutrustning som täcker generella behov hos den barngrupp som vistas där och som kan användas av flera.

Motivering: Den skrivning som står i riktlinjerna kring korttidsboende avser boende för vuxna. Den verksamheten har en annan inriktning på sin verksamhet än korttidshemmen för barn varför det behövs riktlinjer för vad som gäller vid korttidsvistelse för barn.